

Garama, augustus 2022

Beste gemeente, familie, vrienden en meelevendenden,

De buurman, David, van Jos en Jannemieke Kardol is vandaag begraven. Hij is een van de grondeigenaren van het huis waarop hun huis staat. David was al iets ouder – ik schat hem zo rond de 60 – en mede daarom zijn er veel mensen die van heinde en verre zijn gekomen om de begrafenis bij te wonen.

Familie bestaat uit méér dan alleen het eigen gezin, het gezin van herkomst en ooms en tantes. De 'uitgebreide familie' erkent verre leden als broer, zus, vader of moeder. De zoon van de oom van je vader is bijvoorbeeld een broer. In het hele Mogofingebied zijn mensen aan elkaar verbonden door huwelijken. Huwelijken hebben onder andere de functie om familie- en vriendschapsbanden te verstevigen. Huwelijken worden geregeld door de ouders, waarbij de kinderen wel mogen weigeren.

Onderlinge verbondenheid is nodig om te kunnen (over)leven in deze plattelandsgemeenschap. Er zijn geen voorzieningen zoals bijstand of verzekeringen. De groep moet het met elkaar doen.

David was een eenvoudige man. Hij werkte op het land en verbouwde rijst en pinda's. In het dorp zag ik hem regelmatig zitten in zijn stoel van betonijzer met doek. Hij was een rustige man. David had twee vrouwen en een heel aantal kinderen, die vrijwel allemaal getrouwd zijn en kinderen hebben. Zo'n vijf jaar geleden is hij ziek geworden. Hij kreeg kanker. De laatste jaren lag hij op bed en teerde uit. In die jaren hebben zowel Ineke de Niet als ik meerdere bezoeken aan hem gebracht. Zijn vrouw zei: 'hij ligt al zo lang op bed dat de mensen hem vergeten. Er zijn er maar een paar die hem niet vergeten zijn en die blijven komen om hem te groeten.' Op 26 juni is hij overleden. Hoe het nu met hem is, dat weet ik niet. Hij was een gewone, gemiddelde moslim, die zijn leven leidt naar het ritme van het islamitische

leven en naar de seizoenen. Gedurende zijn leven is er mest aan zijn levensboom gelegd. Door diverse zendingelingen is uit de Bijbel voorgelezen, met hem gebeden, met hem gepraat. Die momenten ontroerden hem. En verder... de Heere weet het!

David wordt vanuit de moskee begraven. De vele bezoekers passen niet in de kleine dorpsmoskee en daarom staat een groot deel van de menigte in de buitenlucht, evenals de dode. Het lichaam – gewikkeld in witte doeken en een mat – staat op een houten baar – vóór de mannen. De imam staat voor de menigte. Hij preekt en bidt namens de groep voor de dode. De dode staat heel wat angsten uit, omdat de twee engelen die zijn hele leven met hem mee zijn gegaan alles aan god rapporteren. De engel op de rechterschouder rapporteert de goede daden en de engel op de linkerschouder vertelt alle slechte daden. God weegt die beide en besluit op basis daarvan of hij naar het paradijs mag of naar de hel gaat. Maar, ook al is de uitslag goed, het biedt geen garantie voor het paradijs! Samen met Jos sta ik op het plein toe te kijken. Het is voor Jos de eerste begrafenis die hij in Guinee mee-maakt. We hebben een plek gekozen waar we er als het ware buitenstaan. We staan niet bij de mannen, maar ook niet bij de vrouwen. Ook zitten we niet bij de vrouwen die buiten de groep zitten; vaak zijn dat vrouwen in de vruchtbare leeftijd, die regelmatig onrein zijn en daarom niet in de moskee mogen. Ik zie nog wat mannen buiten de omheining staan; ze kletsen met elkaar of kijken over de omheining toe naar wat er gebeurt.

Na de preek en toespraken wordt er gebeden. De rijen sluiten zich. Letterlijk! Al de mannen staan, mannetje aan mannetje, schouder aan schouder, rij voor rij, met hun gezichten naar het oosten. Ze zijn één in hun handelingen en één in hun gebeden. Het lichaam van de overledene staat voor hen. De imam is 'voorbiddend' en

de menigte antwoordt met amen. De honderden mensen zeggen amen op het gebed. Het gezoem van de 'amina's' en het geruis van de op en neer bewegende menigte vult de oorverdovende stilte in de lucht. In die stilte kijken wij toe. Ik kijk om me heen en het valt me op dat er buiten de rijen geen enkele man meer te zien is. Iedere man staat in de rij en bidt. Behalve die ene blanke man die ook op de begrafenis is en toekijkt.

Ineens zie ik hém, een bekende, een broeder, een christen. Hij staat achteraan en staat er op een schutterige wijze bij. Wel in de rij, maar ook weer niet. Zoals hij en de andere jongeren zich gedragen lijkt het net alsof zij oneerbiedige jongeren zijn, die nog niet zo goed weten hoe het moet. Het raakt me om hem daar te zien staan. Ik realiseer me hoe alléén een christen hier staat en het raakt me diep. Ik ben geschokt dat ik dát niet eerder heb beseft. Ik vraag me af: wat zou ik doen? Zou ik de moed hebben om echt helemaal alleen te gaan staan vanwege Zijn Naam? Ja, natuurlijk, dat verwacht u van mij, van ons. Maar wat als het realiteit wordt en je werkelijk helemaal alléén komt te staan. Wat dan? Dit gaat veel verder dan je slechts van de groep afscheiden. Dit is echt een afsnijding. En je staat com-

pleet alleen. Hoe belangrijk is het dat er dan familie om je heen staat. Je nieuwe familie! Geestelijke broeders en zusters. Kinderen van één Vader, van hetzelfde huisgezin, zijn meer dan eigen broers en zussen. Zeker wanneer het aankomt op zo'n eenzame weg. Wat heb je het dan nodig om gedragen te worden, opgenomen te worden in een andere familie. Waarin je elkaar – voor het aangezicht van de Heere – leert, onderwijst, opscherpt, bemoedigt en voor- en met elkaar bidt. Aan die nieuwe familie kun je ook in moeilijke omstandigheden vragen om mee te bidden om kracht, wijsheid en volharding. Gebed tot God om overlopende liefde die niet anders kan dan trouw blijven aan Hem Die je Liefste is geworden.

Wilt U deze christenen gedenken in uw gebeden? Wilt U ook voor de mensen bidden die misschien in hun hart wel overtuigd zijn van de waarheid, maar die er maar niet voor uit durven komen, omdat de angst voor dit alleen staan te groot kan zijn? Wilt U voor ze bidden, alsof ze ook uw broers en zussen zijn?

Hartelijke groet en in Hem verbonden,
Fennie

Zoete banden die mij binden,
aan des Heeren lieve volk.
Wis, zij zijn mijn hartevrienden,
Hare taal mijn hartetolk;
'T zijn de kinderen van mijn Vader,
En van 't zelfde huisgezin,
Wij bestaan elkander nader,
Dan de band van aardse min.
(Jacob Groenewegen, Israëls lofgezangen, 1752)

Uw giften zijn van harte
welkom op NL63 RABO
0322 4013 13, t.n.v. Zending
Gereformeerde Gemeenten

Fennie Haase
p/a Jacob van Oudenhovenstraat 6
2957 KE NIEUW LEKKERLAND
fennie.haase@gmail.com

Aan- en afmelden nieuwsbrief:
tfcrijssen@gmail.com

